

Лариса Яценюк,
старший викладач кафедри
педагогіки, психології та
корекційної освіти

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ІДЕЮ В. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО НАВЧАННЯ НЕВСТИГАЮЧИХ УЧНІВ

– З вересня 2018 навчального року в Україні розпочинається реалізація Концепції нової української школи, яка передбачає включення в освітній процес дітей з особливими освітніми потребами, шляхом організації інклюзивного (інтегрованого) навчання та створення якісного освітнього середовища.

– З практичної точки зору доцільним є досвід педагогічного експерименту Павлівської школи, яку очолював В. Сухомлинський. Він, разом з педагогічним колективом, створив цілісну систему, у центрі якої особистість дитини незалежно від рівня її знань, можливостей, стану здоров'я. Провідними ідеями його системи виступають гуманізація, відповідальність і демократизація навчально-виховного процесу.

– На думку В. Сухомлинського, діяльність учителя, зміст і організація процесу навчання повинні сприяти формуванню всебічної, гармонійної, творчої особистості, насамперед з міцним моральним стрижнем.

– Василю Олександровичу вдалося на практиці науково обґрунтувати та реалізувати гуманістичну та демократичну системи навчання й виховання. Ядром якої стали: щирий інтерес до особистості кожної дитини, використання різних прийомів пізнавальної діяльності, органічна єдність урочної та позаурочної системи, дружні та довірливі стосунки з дітьми.

– Характерною особливістю системи навчання і виховання Сухомлинського були: наявність двох програм навчання, структуроване освітнє середовище як складова змісту навчання, спрямованість на виховання

особистості, залежність відбору, структурування та реалізації змісту освіти від індивідуальних, вікових та гендерних особливостей учнів, що передбачає сучасна методика інклюзивної освіти.

– Збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти потребує створення толерантного, активного середовища в освітньому процесі нової української школи. Виховання середовищем, обстановкою, створеною самими учнями, речами – збагачують духовне життя колективу, і, на нашу думку, є однією з найтонших сфер педагогічного процесу.

– Сукупність факторів шкільного життя, що здійснюють як прямий, так і опосередкований вплив на становлення школяра, В. Сухомлинський називав "фоном".

– Постійно підкреслюючи необхідність оволодіння знаннями, як умови розвитку дитини, на перше місце Сухомлинський ставив ідею створення духовно-інтелектуального фону.

– Великого значення педагог надавав формуванню емоційної сфери у поєднанні з розвитком мислення. Він вважав, що активізація емоцій сприяє інтересу, допитливості дітей та удосконалює процес розумового виховання. Емоційний розвиток учнів є найважливішою передумовою успіху в навчанні.

– Програма навчання у поєднанні з природою з часом перетворилась у Павлівській школі на одну із складових змісту початкового навчання. В. Сухомлинський постійно підводив учнів до творчого застосування своїх знань з метою мотивації до їх подальшого поглиблення. Поряд із оволодінням змісту початкової освіти діти отримували глибокі знання з усіх предметів.

– Цінним, з методологічної точки зору, є досвід практико-зорієнтованої освіти щодо виховання самостійності дітей у вирішенні різноманітних проблем – від відбору теми малюнка чи казки, до визначення напрямку позакласної діяльності, що безумовно сприяло успішній соціалізації дітей. Переважна більшість випускників Павлівської школи досягла значних успіхів у різноманітних сферах життя.

Список використаної літератури

1. Петренко О. Б. Гендерний вимір шкільної освіти в Україні (XX століття) : монографія / О. Б. Петренко. – Рівне : РДГУ, видавець Олег Зень, 2010. – 530 с.
2. Пироженко Л. Василь Сухомлинський про особливості навчання дітей, які не встигають / Лідія Пироженко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – Вип. 50. – 2014. – С. 199-203.
3. Сухомлинська О. В. Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші (50–60-ті рр.) / О. В. Сухомлинська // Нариси з історії розвитку авторських навчально-виховних закладів в Україні (кінець XIX–XX ст.) / О. В. Сухомлинська. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – С. 342–343.
4. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 2. – С. 55–206.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 3. – С. 7–282.